

EL LLENGUATGE

Es ell qui (o que)

ho diu (II)

Dues proposicions com Es ell el responsable i Es ell qui ho ha de fer són equiparables, tenen una estructura anàloga. La diferència consisteix en el fet que el complement de la primera és representat per un grup nominal —el responsable— i el de la segona per una oració relativa de les anomenades, lògicament, substantives: qui ho ha de fer. No sembla, doncs, que res permeti de dubtar de la bondat de la segona d'aquestes dues proposicions.

En la proposició Es ell qui ho ha de fer hi ha una inversió de l'ordre lògic del subjecte i del verb de l'oració principal. Si restablím aquest ordre, la construcció continua essent possible: Ell és qui ho ha de fer, i, anàlogament, així com Ell és el responsable es pot transformar en El responsable es ell, la proposició que ens ocupa es pot transformar en Qui (o el qui, o el qua ho ha de fer) és ell. Simplement, la subordinada relativa subordinada relativa substantiva exercen, en aquesta nova construcció, la funció de subjecte.

En canvi, aquestes transformacions no foren possibles en l'oració Es ell que ho ha de fer, construcció concurrent —amb el terme que en lloc de qui— la bondat de la qual ens plantejàvem ahir. Perquè aquesta construcció sigui possible, cal que hi hagi inversió de l'ordre lògic del subjecte i del verb copulatiu, ja que el terme que ha de seguir immediatament l'element pronominal —o nominal— en funció de subjecte. Per això, aquesta construcció tampoc no admetria, com l'anterior, el subjecte sobreentes. Podriem dir: Pregunteu-ho al secretari: és qui ho ha fet. Però no: «...és que ho ha fet.»

Segons la nostra manera de veure-ho, en la proposició Es ell que ho ha fet, cal considerar la subordinada introduïda pel terme que com una relativa adjectiva, complement del subjecte ell. Com a exemples d'aquesta construcció, podem adduir els següents de Carles Riba, del seu prefaci a la segona edició del Diccionari Fabra: «Són ells, és ella, que tenen la darrera paraula.» No és el caprici de qualsevol diletant... no és cap elucubració... no és cap susceptibilitat... que ha d'introduir modificacions, que ha d'afegir o llevar.»

ALBERT JANE